

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/409/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7212216734
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Solčányová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7212216734.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Diany Solčányovej a členiek senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a JUDr. Ludviky Bodnárovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého Y. P. nar. XX.X.XXXX bývajúceho u otca zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice so sídlom na Staničnom námestí č. 9 v Košiciach dieťaťa rodičov V. P. nar. XX.X.XXXX bývajúceho na N. ul. č. XX v H. zastúpeného JUDr. Jarmilou Machovou advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie na Štúrovej ul. č. 20 v Košiciach a S. N. nar. X.XX.XXXX bývajúcej v Q. č. XXX v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Košice II z 10.7.2013 č.k. 23P 152/2012-188 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o výživnom.

Z r u š u j e výrok o dlhu na výživnom a spôsobe jeho zaplatenia a v rozsahu zrušenia vec vracia na ďalšie konanie.

M e n í rozsudok vo výroku o styku matky s mal. Y. Č. nar. XX.X.XXXX tak, že matka je oprávnená stýkať sa s ním:

- 1/ každý posledný týždeň v mesiaci od piatku od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod.,
- 2/ každý párný rok od Veľkonočného piatku od 17.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 17.00 hod.,
- 3/ každý rok od 15.7. od 9.00 hod. do 31.7. do 17.00 hod. a od 15.8. od 9.00 hod. do 31.8. do 17.00 hod.,
- 4/ každý nepárny rok od 24.12. od 9.00 hod. do 1.1. nasledujúceho roka do 17.00 hod..

Otec je povinný dieťa matke odovzdať riadne pripravené v určený čas v mieste jeho bydliska, kde je matka povinná dieťa v určený čas otcovi odovzdať.

M e n í rozsudok vo výroku o trovách štátu tak, že matka dieťaťa nie je povinná nahradiť štátu trovy konania.

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o trovách účastníkov.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zveril mal. Y. do osobnej starostlivosti otca, ktorému uložil o maloletého sa starať, zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Matku maloletého zaviazal prispievať na jeho výživu od 1.6.2012 do budúca 60 € mesačne otcovi maloletého vždy do 15. dňa v mesiaci dopredu a dlžné výživné 780 € za obdobie od 1.6.2012 do 30.6.2013 zaviazal matku zaplatiť otcovi maloletého do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Upravil styk matky s mal. Y. každý nepárny víkend od

piatku od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod. s tým, že matke uložil povinnosť maloletého od otca prevziať v určený čas pred jeho bytom a tam ho aj otcovi v určený čas odovzdať. Matku zaviazal zaplatiť 201,20 € na svoj účet do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a otca z toho istého titulu v tej istej lehote 1,20 €. V prevyšujúcej časti návrh otca aj matky zamietol a o trovách účastníkov konania rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na náhradu trov konania.

Proti výroku o určení výživného, dlhu na výživnom a spôsobe jeho zaplataenia, o úprave styku a o povinnosti nahradiť trovy štátu podala matka v zákonnej lehote odvolanie s odôvodnením, že je nezamestnaná, evidovaná na Úrade práce v Medzilaborciach a jediným zdrojom jej príjmu je podpora v nezamestnanosti 270 € mesačne, preto nie je schopná prispievať na výživu mal. Y. viac ako 30 € mesačne a tiež preto, že má vyživovaciu povinnosť aj voči synovi z prvého manželstva X., ktorý sa pripravuje štúdiom na budúce povolanie. Dlhé výživné podľa jej názoru 390 € žiadala povoliť jej splatiť v mesačných splátkach spolu s bežným výživným pre nedostatok peňazí. Žiadala zmeniť aj upravený styk s mal. Y. tak, aby raz do mesiaca otec priviezol maloletého do miesta jej bydliska, odkiaľ by ho aj odviezol, pretože nemá dostatok finančných prostriedkov na cestovné štyrikrát do mesiaca z miesta jej bydliska do miesta bydliska maloletého a späť. Žiadala upraviť jej styk s maloletým aj počas letných prázdnin dva týždne v júli a dva týždne v auguste, počas veľkonočných a vianočných sviatkov a navrhla zmeniť aj spôsob náhrady štátu tak, aby tieto mohla splatiť v troch mesačných splátkach. Alternatívne žiadala rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky konštatoval, že jej návrh na výživné prispievať na maloletého 30 € mesačne je absurdný, pretože z vlastnej iniciatívy skončila s posledným zamestnávateľom pracovný pomer dohodou, ako sama potvrdila vo svojej účastníckej výpovedi, v ktorej tiež uviedla, že tak urobila preto, aby sa mohla o maloletého osobne starať po tom, čo jej bude zverený do osobnej starostlivosti. Vyjadril názor, že jej prvoradou povinnosťou bolo zotrvať v pracovnom pomere, ktorým mala zabezpečený pravidelný príjem na uspokojovanie vlastných potrieb aj potrieb svojich detí. Skončenie pracovného pomeru dohodou je podľa neho dôkazom jej nezodpovednosti a bezprostrednou výlučnou príčinou jej súčasnej nepriaznivej finančnej situácie. Konštatoval, že 1.6.2013 sa v rozpore so záujmom maloletého odsťahovala do obce Q. vzdalenej z Košíc 130 km bez ohľadu na potreby a záujmy mal. Y., na jeho sociálne a spoločenské väzby, ako aj vzťah k nemu a starým rodičom. Uviedol, že si neplní vyživovaciu povinnosť voči maloletému napriek predbežne vykonateľnému výroku o výživnom a výzve jeho právnej zástupkyne, aby si túto vyživovaciu povinnosť plnila. Jej návrh, aby raz do mesiaca priviezol maloletého do miesta jej súčasného bydliska a po realizácii styku ho odviezol do Košíc označil za absurdný a neprijateľný a pokiaľ ho zdôvodňuje nedostatkom peňazí, opäť zdôraznil, že o zamestnanie sa dobrovoľne pripravila, keď uzavretý pracovný pomer na dobu neurčitú v dnešnej zložitej dobe skončila dohodou napriek tomu, že zamestnávateľ bol s jej prácou spokojný. V závere odvolania konštatoval, že nikdy jej nebránil a ani v súčasnosti nebráni stretávať sa s maloletým, ona však o neho nejaví žiaden záujem. Navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p..

Výrok o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca, výroky o zamietnutí návrhu otca a matky v prevyšujúcej časti a o povinnosti otca nahradiť trovy štátu neboli odvolaním napadnuté, nadobudli právoplatnosť, preto neboli predmetom skúmania v odvolacom konaní (§ 206 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd na základe odvolania matky preskúmal napadnuté výroky rozsudku súdu prvého stupňa aj s konaním, ktoré im predchádzalo podľa § 212 ods. 2 písm.a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a správne rozhodol o určení výživného pre mal. Y. od 1.6.2012, t.j. od začiatku mesiaca, v ktorom otec podal návrh. Odvolací súd dospel k tomu presvedčeniu, že určené výživné je primerané potencionálnym schopnostiam a možnostiam matky, ktorá skončila pracovný pomer u posledného zamestnávateľa dohodou z vlastnej iniciatívy uzavretý na dobu neurčitú napriek tomu, že má dve zákonné vyživovacie povinnosti, čím sa dobrovoľne vzdala možnosti prispievať na výživu maloletého, preto takéto jej konanie nie je možné vyhodnotiť v neprospech maloletého a vyživovaciu povinnosť preniesť výlučne na otca, ktorý sa o maloletého spontánne riadne osobne stará. Pretože sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s vyčerpávacím odôvodnením súdu prvého stupňa a zastáva rovnaký právny názor ako súd

prvého stupňa, že za takejto skutkovej situácie pomery matky jednoznačne odôvodňujú výživné 60 € mesačne od 1.6.2012, v ktorom otec podal návrh (pretože neuviedol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na určenie výživného pred týmto dňom § 77 ods. 1 Zákona o rodine), napadnutý výrok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil a konštatuje, že súd prvého stupňa správne vychádzal pri rozhodovaní o výživnom od matky z jej potencionálneho príjmu, t.j. príjmu, ktorý dosahovala u posledného zamestnávateľa a ktorého sa dobrovoľne vzdala. Odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O.s.p. na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dodáva, že výživné má prednosť pred inými výdavkami a plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je podľa § 62 Zákona o rodine ich prvoradá zákonná povinnosť, preto je každý rodič povinný konať tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti jeho konaním nebolo ohrozené.

Podľa § 221 ods. 1 písm.f/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorý znemožní realizáciu procesných práv priznaných účastníkom občianskeho súdneho konania procesnými predpismi za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen postupom súdu, ktorý rozhodnutiu predchádza, ale aj rozhodnutím samotným. Takýmto rozhodnutím je rozhodnutie, ktoré je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Neodôvodnené alebo nedostatočne odôvodnené rozhodnutie nedovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako si súd ich vec vyložil a ako aplikoval príslušné hmotnoprávne a procesné predpisy a akými úvahami sa správal pri svojom rozhodovaní o veci samej alebo o trovách konania. Takýto postup je porušením konkrétnych procesných práv účastníka a je vždy dôvodom na zrušenie rozhodnutia podľa § 221 ods. 1 písm.f/ O.s.p..

Odvolací súd preskúmaním výroku o dlžnom výživnom a spôsobe jeho zaplatenia dospel k záveru, že súd prvého stupňa v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p. dôsledne nerešpektoval právo účastníkov na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 Dohovoru, ak v odôvodnení napadnutého rozsudku jasne a výstižne nevysvetlil, akými úvahami sa riadil, ak dospel k záveru, že dlžné výživné je za obdobie od 1.6.2012 do 30.6.2013 780 €, či a aké plnenie matky za preskúmané obdobie do neho započítal. Vzhľadom k tomu, že súd prvého stupňa dostatočne neodôvodnil výrok rozsudku o dlhu na výživnom, ako aj spôsobe jeho zaplatenia, odňal tým účastníkom možnosť konať pred súdom, v dôsledku čoho bolo potrebné tento výrok zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm.f/ O.s.p. a v tomto rozsahu vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom bude jeho povinnosťou odstrániť vytýkané nedostatky cieleným výsluchom účastníkov konania, prípadne zabezpečením potrebných listinných dôkazov a opäť rozhodnúť o dlžnom výživnom aj o spôsobe jeho zaplatenia vychádzajúc dôsledne zo zásad vyplývajúcich z ust. § 160 ods. 1 O.s.p., z ktorého vyplýva, že určenie dlhšej ako trojdňovej lehoty na plnenie alebo povolenie splátok umožňuje súdu, aby sám nezávisle na návrhu účastníkov konania zvážil, či je povolenie takejto výhody vhodné so zreteľom na pomery toho, komu sa povinnosť ukladá, na výšku prisúdeného nároku alebo na iné okolnosti prípadu. Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať povoleniu výhody povinnému podľa § 160 ods. 1 O.s.p. v konaniach týkajúcich sa výživného pre dieťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť, ktoré je okrem iného prednostnou pohľadávkou so zreteľom na naliehavosť potreby, ktorej výživné slúži a s prihliadnutím na zvýšenú ochranu poskytovanú maloletému dieťaťu. Po doplnení dokazovania bude povinnosťou súdu prvého stupňa v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. rozhodnutie odôvodniť tak, aby bolo z neho zrejme, na základe akého výpočtu dospel k dlhu na výživnom, ako sa vysporiadal s platbami matky, eventuálne aj inými plneniami, ktoré možno považovať za plnenie vyživovacej povinnosti nota bene na jej odvolacie námietky, v ktorých tvrdí, že dlžné výživné je za preskúmané obdobie 390 €.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného zákonného ustanovenia a zisteného skutkového stavu

súdom prvého stupňa vo vzťahu k úprave styku matky s mal. Y. dospel k odlišnému právnemu záveru ako súd prvého stupňa, preto rozsudok v napadnutom výroku podľa § 220 O.s.p. zmenil a upravil styk v rozsahu zodpovedajúcom približne polovici voľného času mal. Y. počas školského roka, sviatkov a prázdnin, pretože je správne a predovšetkým spravodlivé, aby matka, ktorá je rodičovsky rovnako hodnotná ako otec, napriek tomu, že maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti otca, mohla si plniť svoju materskú rolu v plnej miere. Upravený styk v širšom rozsahu ako ho upravil súd prvého stupňa zodpovedá právu mal. Y. byť vychovávaný obidvoma rodičmi v súlade s Deklaráciou práv dieťaťa a zodpovedá aj jeho právu byť vychovávaný obidvoma rodičmi a právu na zachovanie jeho rodinných vzťahov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov podľa čl. 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa. Odvolací súd konštatuje, že pri úprave styku je zásadne potrebné vychádzať z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času, čo znamená počas pracovných dní kalendárneho roka, ako aj počas víkendov, sviatkov a prázdnin. Úprava stretávania pod tento rozsah je obmedzením styku, ku ktorému je možné pristúpiť len za podmienok daných v §-e 25 ods. 3 Zákona o rodine. V tejto právnej veci odvolací súd nezistil dôvody na obmedzenie styku matky iba dvakrát do mesiaca počas víkendov a preto ho upravil aj počas sviatkov a letných prázdnin. Zmenený styk matky s maloletým odvolacím súdom zodpovedá záujmu maloletého a rešpektuje aj okolnosti matky, ktorej bydlisko je od miesta bydliska maloletého vzdialené 120 km. Odvolací súd neuložil otcovi povinnosť maloletého jedenkrát v mesiaci odovzdať matke v mieste jej bydliska a tam ho od nej aj prevziať, ako to žiadala v odvolaní, pretože takéto rozhodnutie by nebolo spravodlivé po tom, čo sa matka bez ohľadu na svoje obmedzené možnosti odsťahovala z Košíc. Odvolací súd konštatuje, že realizácia styku maloletého s matkou je pre jeho zdravý duševný vývoj viac než dôležitá, pretože je vo veku, kedy si uvedomuje základné skutočnosti o jednotlivých osobách a funkciách rodiny a podobne. Rovnako je dôležité rozvíjanie a upevňovanie jeho vzťahu k bratovi X., ktorého absenciou vo svojom súčasnom rodinnom prostredí trpí, ako to vyplýva z podaného znaleckého posudku. Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o úprave styku.

Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa týkajúcim sa povinnosti matky nahradiť trovy konania štátu, pretože zo spisu nepochybne vyplýva, že spĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, pretože je nezamestnaná, evidovaná na úrade práce, majúca dve vyživovacie povinnosti a jediným zdrojom jej príjmu je podpora v nezamestnanosti 270 €. Táto skutková situácia dovoľuje záver, že matka spĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, preto odvolací súd podľa § 220 O.s.p. napadnutý výrok rozsudku zmenil a uvedenú povinnosť matke neuložil.

Podľa § 221 ods. 1 písm.i/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

Podľa § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Odvolací súd zrušil výrok rozsudku o trovách konania účastníkov ako nezákonný, pretože žiaden z účastníkov náhradu trov konania nežiadal.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák.č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.